

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 38

van **LUDWIG VANDENHOVE**

datum: 14 oktober 2021

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Vlaamse Regering - Crisisbevoegdheden

Aan het begin van elk politiek werkjaar spreekt de minister-president zijn Septemberverklaring uit in het Vlaams Parlement. Dit jaar besteedde hij nogal wat aandacht aan de aanpak van de coronacrisis door de Vlaamse Regering. Hij zei daarover onder meer: "Tijdens de pandemie konden we niet de eerste viool spelen. Daarvoor hadden we onvoldoende crisisbevoegdheden. Dat was vaak zeer frustrerend."

Ook in de marge van de Vlaamse feestdag verwees de minister-president al naar het gebrek aan Vlaamse bevoegdheden om de coronacrisis te bestieren. Hij pleitte er toen voor om de Belgische staatsstructuur te hertekenen en in afwachting daarvan al een asymmetrisch beleid te voeren.

1. Graag een overzicht van de bevoegdheden waarover de Vlaamse Regering nu reeds beschikt om crisissituaties, zoals de coronapandemie, te beheren.
2. Welke bevoegdheden ontbreken er volgens de Vlaamse Regering om een efficiënte crisisbestrijding te organiseren?
3. Is de Vlaamse Regering voorstander van het invoeren van een gewestelijke fase in het beheer van noodsituaties? Zo ja, in welke situatie(s) zou deze gewestelijke fase in werking moeten treden?
4. Wie zou volgens de Vlaamse Regering in een gewestelijke fase de coördinatiebevoegdheid krijgen?
5. Op welk onderzoek baseert de Vlaamse Regering desgevallend de stelling dat er een gewestelijke fase moet komen? Zijn er onderzoeken of andere gegevens voorhanden waaruit blijkt dat het invoeren van een gewestelijke fase zou bijdragen tot een efficiëntere crisisbestrijding?
6. Welke initiatieven heeft de Vlaamse Regering reeds ondernomen, en welke zijn er nog gepland, om de bezorgdheden rond het huidige crisisresponsstelsel en de Vlaamse voorstellen daarover af te toetsen met de federale en andere deelstaatregeringen in dit land?
7. Achten de Vlaamse Regering een hervorming van het huidige crisisresponsstelsel mogelijk zonder staatshervorming?
8. Zal de Vlaamse Regering initiatieven nemen om, binnen haar bevoegdheden, voorstellen zoals de oprichting van een Vlaams crisiscentrum voor te bereiden? Zo ja, welke en op welke termijn?

**Vlaams
Parlement**

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 38 van 14 oktober 2021

van **LUDWIG VANDENHOVE**

1. De bevoegdheid om een crisis te beheren is - zoals de Raad van State al herhaaldelijk heeft opgemerkt - geen bevoegdheid die als zodanig exclusief aan één overheid (de federale, de gemeenschaps- of de gewestelijke) is toegewezen. Elke overheid is verantwoordelijke voor de bestrijding van een gezondheidscrisis binnen de grenzen van haar eigen materiële bevoegdheden.

In de strijd tegen een epidemische noodsituatie beschikken de deelstaten over bevoegdheden inzake het gezondheidsbeleid, en in het bijzonder inzake preventieve gezondheidszorg, en anderzijds kunnen ze in het kader van hun materiële bevoegdheden (bijv. onderwijs, cultuur, toerisme, ...) sanitaire maatregelen nemen.

Voor een uitgebreide analyse van de respectieve bevoegdheden kan verwezen worden naar het advies van de Raad van State nr. 68.936 van 7 april 2021 bij het ontwerp van "pandemiewet", meer bepaald de randnummers 23 tot 29 (zie <http://www.raadvst-consetat.be/arrets/68936.pdf>).

2. Op grond van haar bevoegdheid inzake civiele veiligheid en/of civiele bescherming kan de federale overheid de beleidscoördinatie van een noodsituatie opnemen. Volgens de Raad van State kan de federale overheid, in noodsituaties, ook maatregelen nemen die een ingrijpende impact hebben op de bevoegdheidsdomeinen van de deelstaten, onder de volgende voorwaarden: 1° als het evenredigheidsbeginsel daarbij gerespecteerd wordt, 2° als vooraf overleg gepleegd wordt met de deelstaten, en 3° als de maatregelen niet verder gaan dan sanitaire politie, civiele veiligheid of civiele bescherming.

Als de deelstaten maatregelen inzake preventieve gezondheidszorg of sanitaire maatregelen binnen hun materiële bevoegdheden willen vastleggen, moeten ze de door de federale overheid uitgevaardigde verplichtingen eerbiedigen, wat impliceert dat ze deze wel kunnen verstrengen maar niet versoepelen. Daarbij is het juridisch instrumentarium voor de deelstaten beperkt en laat dit niet altijd toe snel in te grijpen.

Bovendien hangen de deelstaten voor de handhaving van de eventueel door hen uitgevaardigde regels vaak af van het optreden van federaal aangestuurde instanties. Ook het optreden van burgemeesters en gouverneurs tijdens crisissituaties is hoofdzakelijk te situeren binnen het federale kader van civiele veiligheid en noodplanning.

Hoewel een strikte toepassing van de bevoegdheidsverdelende regels in noodsituaties niet de hoogste prioriteit kan zijn, is het voor een efficiënte crisisbestrijding noodzakelijk dat de deelstaten minstens intensief betrokken worden bij de voorbereiding van de federale crisismaatregelen, alsook dat het voormelde verplichte overleg niet louter een pro forma vormvereiste is, en dat de deelstaten ook vertegenwoordigd zijn in de organen die die maatregelen voorbereiden.

3-8. De Vlaamse Regering heeft zich nog niet beraden over de mogelijkheid om een gewestelijke fase in te voeren voor het beheer van crisissituaties.

Er is wel een parlementair initiatief onder de vorm van een conceptnota¹ die in behandeling is in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding van het Vlaams Parlement.

Het invoeren van een gewestelijke fase binnen het actuele kader van de civiele veiligheid en noodplanning is een bevoegdheid die rust bij de federale wetgever.

Om een volwaardig crisisresponssysteem met bijhorend instrumentarium op poten te zetten, zal effectief een staatshervorming nodig zijn. Ik verwijs u daarvoor naar de juridische analyse die vermeld wordt in de eerste vraag.

¹ <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1549711>